

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

„Edinost“ izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gl. 50 kr., za polu leta 2 gl. 30 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. — Za oznanila, kakor tudi za poslanice se plačuje za navadno tiskopno vrsto: 25 kr. če se tiska 1 krat, 22, če se tiska 2 krat, 20 če se tiska 3 krat. Za večje širke po prostoru. Pri večkratnem tiskanju je cena v primeri manjša.

Naročnina naj se pošilja upravnistvu (Veduta Romana št. 106). — Vse drugo upravnistvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi brez posebne vrednosti ne vračajo. — Posamezne številke se dobivajo po 10 kr. v okolici Na Opčinah, na Proseku, v Barkoll, v Bazovici, v Škodaji in M. Magdaleni zg.

Prosimo

vse gospode naročnike v Trstu, njegove okolici i družih krajih, ki niso še plačali naročnine, naj jo brzo pošljejo upravnistvu, da bodo list še dalje redno prejeli.

Upravnistvo.

V saboto, 15. t. m.

bode velik slovenski koncert v gledišču „Fenice“.

Program smo priobčili že zadnjikrat. — Temu programu je še dostaviti, da bode sodeloval pri koncertu tudi slavoznani prvi slovenski operni pevec, gospod Noli, ki je žel veliko lavorik celo na prvih odrih Italije in se prav zdaj vrača iz Zagreba zopet v Italijo. — Nadalje je mešan zbor, pri katerem bodo pele tržaške prav mestne Slovenke, krasna prikazen na slovenskim obnebu. — Naj torej pride, kedar le more k tej veselici, ki obeča prav lepega večera.

Pokažimo pa tudi zagrizlim našim sovražnikom, da nas je dosti tukaj in da smo ljudje.

Prizadevanje, Vstrajanje.

Uže doseže sosed moj.
Koseki.

III.

Tudi življenja književnikov nose lepih izgledov, koliko velja vstrajnost. Osip Hume, odličnik mej odličniki angleškega parlamenta, bil je človek srednjih talentov, ali pravi delavec, pošteni- jak i kremenjak. Geslo mu je bilo — vstrajnost, i nikedar se ni še za dlako ne od nje odmekol. Ko je še detetom bil, umre mu otec i njegova mati je odprla neko štannico, da sebe i svojo sirotčad prihrani. Josipa je izročila potem necemu vidarju, da se uči lekarstva. Dokončavši nauke, vkrca se na brod potem Indije v službi lekarske. K malu se je namestil tamo pri društvu; pa ti je delal kakor mravljinca i ščedil kakor bučela. Delalnemu dekletu v brzo svatovi, rekel bi naš Istran. Hume je starejšinom ugodil i brzo je skočil na visoke službe. Leta 1803. je bil v vojni proti Mohratom i poginoviši tamo tolmča, na njegovo mesto je bil postavljen Hume, ki se je bil v tem času naučil indijanskih jezikov. Poleg tega so ga postavili glavarjem lečnikov. Po dveh letih krvavega truda se je vrnil Hume na Angleško s polno mošnjo. Če prav je pa bogat bil, nisi ga nikdar videl s podvitima rokama. Brezi posla, brezi dela on ni mogel živeti. Prehodil je vsa glavna obrtniška mesta i prehodil polu sveta. Vrnoviši se leta 1812. na Angleško, stopil je tamo v parlament i za vsega časa svojega zastopnikovanja se je živo bavil o javnej gojitbi in o vsacem poslu vodečem k ljudskemu blagostanju. Ni bil stvari govornik; ali vse se je lepo zahvalilo, kar je govoril, ker je vse izhajalo iz čiste duše in iz poštenih ust. Malokedaj je bilo zborovanja brezi njega, i če prav se je zborovanje marsikedaj uleklo do dveh, da i celó do treh po polnoči, Hume ni se nikdar z mesta meknol. Na kratko rečeno, on je bil izmej najdelavnejših, najrazumnejših, izmej najvstrajnejših členov angleškega zbora. Kedar je umrl, njega je plakalo malo i veliko; vse so ga stranke srčno žalile.

Kdor prodre skozi zapreke, ta je junak. Izmej zaprek ni najmanje malo mestece, v katerem si rojen i v katerem živeš. Tu nimaš trdih izgledov, tu nimaš, komu da svoje misli priobčiš, tu nimaš knjig na izbor, da na brzo roko prebereš, kar so veleumi v vekovih znašali; a nad vse še probija ti dušo led obnega ne- hajstva za tvoje spise i za tvoja domišljanja. Kdor na tacem polji ne upeša, junak je i dika ga je gledati v številu onih, ki so se odlikovali posred visocih učilnic izneseni i potisniti zgodami, izgledi i pohvalami. Velik je bil Makarski samouk Ivan Pavlovič Lučič (1755.-1818.). Kedar je doma vse vrstnike pristigel, poslali so ga na paduansko vseučilišče. To staro žrelo hrvaških duš ni Pavloviča zaneslo v Talijane, kar se je žalibože! uže marsika- cemu južnemu Slovanu pripetilo, nego, poprijemši kakor bučela sok vseobče nauke i slast starovekih jezikov, vrnil se je naš Ivan v svoj zavičaj i tu je vse svoje življenje proživel delojé ka- kor uzoren duhovnik, kakor marljiv učitelj i književnik, da Ma- karska postane občina čaštita i napredna. V tej malej bosanskej naselbini je našel Pavlovič polja za vsako duševno delo i časa za vsak trud. Znal je on v slogi s Dujmovičem, s Kačičem i Pavli- novičem dvignoti čudoredno (npravno) in umno življenje Makarske i njenega primorja se štirimi samostani do stepena, do ktere- ga

je bilo do početka tega stoletja malo katero mesto dalmatinsko. Stanujoč v malenej Makarski znal je dopreti Pavlovič do evro- pejskega glasa. Ko so leta 1820 prišla na vidik njegova „Mar- mora Macarensia“ i „Marmora Tragurensia“. Lampredi je v Pa- rizu pisal, da so ona sama dela dovoljna, da kanonika Pavloviča postavijo v številu poglavitih učenjakov evropskih. Nam je naj- milejše, da v štiridesetih manjih ali večih delih, kar je Pavlovič spisal ktere latinski, ktere talijanski, ktere pa hrvaški, njegove pripovedi svedoče, da mu je materinski jezik iz ust in iz srca izviraj jedernatejšje, izbornejšje i milejšje, nego kteremu koli piscu pred njim. Vaakakor on ne izostaje iz trojice, ktera diči starejšo hrvaško knjigo, Andrej Kačič, Anton Kačič i Ivan Pavlovič: ti zovo mlajše za sabo.

Pesnik pobratimstva, Bedne Mare, Petra Bačiča rodil se je in odgojil v Spletu v onem času, ko se je v imenu tega mesta znalo odvracati na bratimske pozive posavskih Hrvatov tako- le: „Spjlet je grad, morda jednom bio Hrvatski; ali danes jezika hrvaškoga malo tko v njem razumi.“ Luka Botič, sin mestnih siromakov, po milosti znana duhovnika bil je leta 1845. prijet v dijaško semenišče kakor mlajši vratar, kder je vsaj potrebnega življenja dobival. Kasneje odraslemu drugu, ko je sam do knjige prišel, davali so mu dijaci milostivo kdo kaj perila, kdo kaj druge starine, da bi mogel ž njimi v šolo hoditi. Toliko siro- maštvo ni ustrašilo našega Lukca; neumorno se je on s knjigo bavil i k malu stopil je v vrsto najboljših dijakov, kteri so se vsi okoli njega skupljali, da snujo nove osnove na prepored svo- jega naroda, ko je po vsej Evropi odmevalo: svoboda, ustav, na- rodnost (l. 1848.). Ko je uže obogatel vsakovrstnim znanjem, ko je prekužil stotino muk i vidjen se našel v starodavnej cerkvi Spletskeje do žrtvenika i do redjenja, Luka brezi torbe i brezi opanek udaril je sam skozi turško zemljo, da zapozna svoj narod na matici, da mu nauči običaje, jezik, misli, mišljenje i življenje; da dospe do Belega grada, da živoč v svobodnej Srbiji dela za svobodo svojega naroda. Bijoč se od hana do hana, od staje do staje, skozi turke i volke, siromak i tujec Luka prišedši v Beli- grad, tu ni našel sebi ni beraške skorjice kruha. Bilo je leta 1852. Zloživši vse svoje mahnol je naš potnik na Zagreb, gder je tega malega Turčina (tako so ga zvali, ker je bil po hercegovsko oblečen) Ljudevit Gaj primil v svojo tiskarno, ter dajal mu stan i hrano za osemnajst ur vsakdanje rabote. Luka se ni smel niko- mur pokazati, ker je bil mladolet, begunec i rodoljub za časa Omer-pašine vojne i Bachovega pašovanja. Ko je pa po božjej sreči mladi Ognjeslav Berlič upoznal dušo malega Turčina, spro- vede ga k svojemu dobrotniku, južnoslovanskemu Meceni v Dja- kovo. Tu je odlahnolo hrvaškemu potniku. Delal je, učil je, pe- val je, dobro škofovo nadgledal, narod budil, tujinsko samosilje podkopaval, in imenje pridobival krvavim svojim trudom. Navestil se je narodu pesnikom, napravil si hišo ter prišel na lep glas. Da, i na zbor hrvaški bil je leta 1861. poslan. Svojim delovan- jem postal je Luka v Slavoniji uplivnejši od najbogatejših sla- vonskih grofov. Ta spletska sirota je postal v malo letih zname- nita osoba v vsem svojem narodu. Ali Botič v smradnem tur- skem hanu, gladujoč po Bosni, zamišljaj je Pobratinstvo; izpira- joč tiskarska slova v Zagrebu, plakal je Bedno Maro; Botič sredi slavonskih žetelic, v prašini i pod solnčnim zažigom je pel svo- jega splečanca Bačiča.

Na žalost, 33. njegovega leta ugrabi bela smrt našega Lukca njegovej oibetlji, mnogim srčnim prijateljem i vsemu na- rodu. Prošel je po svetu ko juternja rosa po cvetu; ali dober duh njegove poštene duše še žive. Luka, brate! pokojna ti duša! vskliknemo tudi mi s Mihovilom Pavlinovičem, po kterem smo ta dva životopisa posneli. Tvoj izgled naj bode pred očem mlaj- šemu i siromašnišemu našem rodu, saj kakor stvari stoje, samó od njega imamo se nadejati boljše bodočnosti. Lep izgled vstraj- nosti podaje nam marsikteri mož, ki je neumornim trudom, ne- umornim delovanjem od najnižega svojega poroda popel se na najvzvišenejšje mesto v društvenem človeškem življenju. Pokojnega škofa tržaškega, nepozabljivega Matevža Ravnikarja, utemeljitelja slovenske proze, nesel je njegov otec z Gorenjskega v oprtniku v ljubljanske šole. Sedanji tržaški škof, presvetli gospod dr. Jurij Dobrila, največi podpornik učeče se mladeži na Primorskem, pa- ševal je v svojej mladosti na Pazinščini vole svojega otca. Mar- sikako zapreko je moral nadvladati Ivan Mazuranič, slavni hrva- ški pesnik, ki se je od ribiča vzvisel do hrvaškega bana. Obču- dovanja je vredno tudi življenje sedanjega predsednika deželne vlade na Kranjskem, za slovenski narod na Goriškem prezasluz- ženega moža g. Andreja Winkler-ja. Čujmo, kaj je ondan o njem pisal iz Gorice velevredni njegov prijatelj g. Andrej Marušič v „Novice“: Da, gosp. Winklerjevo imenovanje je principno važno,

— ker je navada, da, kedar kdo kako visoko službo prične, ljudje radi poprašajo, kakošen je novi načelnik, dovolite, da o našem slovečem domačinu nekaj črtic semkaj zapišem. Rojen je pri Nemcih na Trnovem (v goriškej okolici) 9. novembra 1825. leta. Na tukajšnjem gimnaziji je bil vsako leto prvak mej odličniki. Dopršivši juristične studije na Dunaji l. 1849, začel je službovati v Gorici; bil je sodni i politiški uradnik (v Gorici, v Kanalu, Sežani in spet v Gorici). Ko ud zemljiško-odvezne komisije je bil duša dotičnih težavnih opravil. Jako kočljivo službo je taktno opravljal l. 1866. ko okrajni predstojnik na italijanski meji v Korminu. Ta čas mu je podelil presv. cesar viteštvo Franco-Jože- fovega reda; pozneje je bil imenovan častnim mešancom Korm- inskim. Leta 1868. je šel za okrajnega glavarja v Tolmin, kjer je njegov spomin neumrljiv. Bil je mej drugim živi „občinski red“; učil je osebo starešinstva (občinske zastope) zborovati i župan- stva službovati; skrbel je za šole in cerkve, delal ceste in mo- stove. Ni ga okraja, da bi se bil tisti čas tako zgledno upravljaj, kakor tolminski. Županstva, šolski svet, cestni odbor — vse je uradovalo po slovenski. Leta 1871. je Winkler uže bil namestni- štvni svetovalec, pa ostal začasno še v Tolmino. Leta 1875. je postal dvorni svetovalec, prej v Trstu, od 5. junija 1876. pa pri upravnem sodišči na Dunaji. Deželni goriški poslanec je od leta 1861. skozi in skozi; prvih šest let je bil tudi deželni odbornik i začelnik slovenskega uradovanja v odboru; od l. 1877. je bil deželnega glavarja namestnik. V državnem zboru je od l. 1873; volile so ga kmečke občine. — Uže ta pregled njegovih služeb kaže, koliko je moral naš veljak delati. In res, delalnost je prva glavna črtica njegovega značaja; Winkler je natančen, vesten, stanoviten, vapešen delavec. Kar dela, dela ko veščak, ker je iz- vrstjen jurist, zakonoznavec i praktkar. V občinskih rečeh mu ni nihče doglavnik; duhovska ali cerkvena agenda je tudi opravljal ko kotarski glavar in ko vodja namestništvenega kulturnega od- seka v Trstu. V kakšnem duhu jih je opravljal, vedó dotičniki dobro; pogrešajo ga še zdaj. Karakteristične za-nj so mnogotere njegove razsode v upravnem sodišči. Zaupanje, ki ga uživa v državnem zboru, kaže to, da je bil izvoljen v mnogo odsekov. On je vsikdar zvest bil i zvest ostal geslu: „Cesarju, kar je ce- sarjevega“, „Bogu, kar je božjega“. I to spolnjuje brezi hlimbe. Pregovor „honores mutant mores“ je zgubil pri njem veljavo; gosp. Winkler je zmeraj enak: zgledno ponižen in prijuden. Njegovo postrežljivost je morebiti uže marsikdo zlorabil. V Go- rici, v Korminu i Trstu so ga tudi Italijani spoštovali, in tukaj- šnji Nemci tudi tako. Gosp. Winkler je bil do svojega odhoda iz Gorice predsednik naše čitalnice i njegovo taktno postopanje je merilo na to, da bi slovenstvu v Gorici potrebno socialno ve- ljavo pridobil, kar se mu je tudi posrečilo. — Gledé njegovih zaslug ste ga občini Sežana i Kastva (v Istri) imenovali častnim občinarjem. Kastavcem je v neki zahomotanej gozdnjej zadevi ve- liko pomagal. — Kakor je zmoežen, v treh jezikih uradovati (v nemškem, slovenskem in italijanskem), tako tudi vsa blaga nje- govga rodovina te tri jezike govori. — Površjen je ta opis, pa resničen. Če boste vrli Kranjci — in nadejam se, da boste — z novim gosp. deželnim predsednikom zadovoljni, bode nam Go- ričanom to prisrčno veselje. Za vitezom Kalino, ki ste ga, kakor so zadnje „Novice“ poročale, visoko spoštovali zaradi poštene njegove nepristranosti, ne bi bili mogli — tega smete Kranjci uverjeni biti — nobenega boljega e. kr. deželnega načelnika do- biti, kakor je gosp. Winkler.

Imenovanje g. Andreja Winklerja predsednikom deželne vlade vzdrmla je ne le ves slovenski svet, temuč tudi vsekoliko naše carstvo. To imenovanje je vzradovalo nad vse tudi pisca teh vrst. Še isti dan, namreč na oljčnico mu je pisal meju družim i to: „Ravno se je raznesla po stolici naših vasi prevesela vest, da ste Vi imenovani kranjske deželne vlade prvosednikom. Ako je ta vest koga veselo dirnola, gotovo je mene, Vašega najbližjega rojaka. Radosti solza kapnola mi je iz oči. Živel Vas Bog! dika naša še mnoga i mnoga leta na korist človeštva sploh i zvlasti na korist slovenskega naroda, kteremu ste bili na Goriškem Vi prvi, pravi buditelj i zaščitnik. Živio!“ . ky .

V obrambo.

List „L'Indipendente“, glasilo naših večinoma obrezanih neodrešenih, je dolgo časa skušal svetu zakriti dogodke, ki ven- dar nijso bili tako navadni, da bi jih smela zamolčati mestna kronika. — Poznamo taktiko naših Irredentarjev, ki hočejo z mol- čanjem svetu dokazati, da tukaj v Trstu nij Slovanov. — Pa ta taktika gre navadno le do neke meje; naši neodrešenci so veči-

noma semitičnega plemena in to pleme nema tako krepkih živcev, kakor Angleži, ali drugi severni narodi. Znano je, da so tržaški Slovenci napravili v gledišču „Fenice“ zaporedoma 2 krasni besedi; ubogi „L'Indipendente“ je po navedeni taktiki fingiral, da za vse to nič ne vé, akopram so slovenski plakati njegove patrone tako dražili, da so „hudrali“, kakor purani pred rudečim prtom. — No, zdaj kar naglo naznanjajo Slovenci uže tretjo veselico, uže zopet je Trst poln slovenskih plakatov; tega ne morejo več prebaviti naši neodrešenci in zatoraj je „L'Indipendente“ prinesel v eni zadnjih številkih članek pod naslovom „Movimenti slavi“, v katerem ta list trdi, da so vse to gibanje napravili najprej nekateri privandanci iz Ljubljane, da je bilo najprej ognjišče tega gibanja v eni „kajžici“ v Rojšanu, od koder se je ta agitacija preselila v gledišče „Fenice“. Glasilo naših obrezanih svari potem lastnika gledišča, naj popusti ta pot dokler je še čas itd. Včeraj pa je ta list prinesel drug članek, v katerem pravi, da Slovenci nemajo nobene pravice v Trstu predstavljati svojih iger, naj gredo besede snovat onkraj planin, na posled tudi lastniku gledišča „Fenice“ preti mej vrstami, da ne bodo Italijani več obiskavali njegovega gledišča, ako ga bo do posejeval sovražnim Slovincem.

Razdraženi „L'Indipendente“ je vsakako v svoji besni strasti zašel predaleč, to mora priznati vsak pameten in izobražen človek, kajti on v prvi vrsti izganja iz Trsta ves narod, ki je v tej deželi (Trstu in okolici) v večini. Drugič pa ta list seza v pravice lastnika gledišča „Fenice“. Oboje je nesramno in kaže, da pri nekaterih nij še posebno razvit čut prava, kar moremo toliko bolj obžalovati, ker bi naše mesto moralo prej ko prej propasti, ako se taka, skoro nihilistična načela tukaj vkoreninijo. — Ali ne vé morda ona svojat, kaj je „violazione del diritto di possesso“? Je-li tem ljudem znano, kaj je narodnost, kaj svoboda? Ali je pisec onih vrst še bil se svojimi mislimi v Avstriji, ali pa se je zmotil menč, da piše to vse v Italiji? — To so prašanja, na katera prosimo odgovora pametnih ljudi.

Ker vemo, da gospodje one stranke ne morejo in ne smejo odgovoriti tem prašanjem, zato jim hočemo mi na kratko razjasniti naše stališče tukaj v Trstu. — Mi pred vsem povemo tem gospodom, da mi Slovenci smemo prav s takim ponosom imenovati Trst naše mesto, kakor ga imenujejo naši italijanski sodeželani in še bolj po pravici, nego ga oni imenujejo svoje mesto, oni neodrešeni, ki so še le pred nekaterimi leti sem prišli s trehuhom za kruhom in ki zopet otido, da le ne bo v Trstu več z lehkoto bogateti. — Trst je bil majhen, postal je velik; vse to so Slovenci tukaj videli in gradili, Trst lahko zopet pade, kakor ste pali nekdanj mogočni mesti Pisa in Amalfi; mnogi Italijani, posebno neodrešeni in razvajeni gizdalini, zapustili bi v takem slučaju Trst; a Slovenec, ki tukaj prebiva, ne bo, ne more zapustiti te dežele; on je priklonen na te sive skale, katere obdajajo in nadkraljujejo to mesto, on ostane slednjič sam trpin in sam gospodar teh dežel, ako bi iz njih zginoli zlati gradovi. In temu tukaj zastarelemu rodu se zdrzeva privandranec reči: „Ti nemaš pravice radovati se tukaj za lastne žulje, ti hodi za planine, ako hočeš vesel biti, kajti tvoje naravno veselje nadleguje nas nervozne in privilegirane neodrešence!“

Ne vemo sicer, če besedi „avstrijski Trst“ tudi presedati tem gospodom, prav tako nam nij znano, če „L'Indipendente“ še zmatra Trst za glavno mesto „Primorskega“, kder živi ogromna večina Slovanov, to pa smo zvedeli, da so Slovenci v Trst tujei!!!

Akopram ne poznamo moči, s katerimi hoče „L'Indipendente“ stranka izvršiti v listu „L'Indipendente“ proglašeni dekret izgnanstva vseh Slovanov iz Trsta, vendar se nam hoče dozdevati, da dosti račun na neko pleme, na neko vrsto ljudi, ki imajo svojo največjo trdnjavo v prostorih uredništva „L'Indipendente“ in kateri sicer imajo malokedaj pravo mero, še manj pa prav pogum za vojaštvo, pa so vendar po spričevalu svetega pisma v biblični dobi podrl močno trdnjavo Jeriho po krikui in trobentanju; drugih zaveznikov ima menda „L'Indipendente“ prav malo, mi saj jih ne poznamo; uverjeni pa smo, da prav zdaj omenjeni zastareli način vojskovanja s trobentanjem ne bi se mogel meriti z naravnimi močmi sicer manj materialno, pa toliko bolj fizično obdarjenih, nepokvarjenih Slovanov. — Nij treba misliti, da smo mi Slovani taki strašljivci; upiramo se uže tisoč let mogočnejemu nasilju, nego je ono ubogih Irredentarjev, in vendar smo še tukaj in tukaj hočemo ostati pod zaštitom mogočnega Avstrije in anovali bomo še mnogo koncertov v Trstu na večo čast slovanskemu rodu in Avstriji. — Da so Slovenci od nekdanj prebivali v Trstu, dokaz so nam tudi ime mesta in premnoga mestna krajna imena: ključ, potok itd. dokaz nam je tudi to, da so se tržaški otroci še pod Stadion-om učili slovensčine v ljudski šoli in da celó uredniki „L'Indipendentu“ in drugim tuk. ital. listom se zovejo na „čič“ in „ič“, katere končnice vendar ne dokazujejo, da so dotičniki potomci Romula. — Da pa je renegat poturica ljutejši sovrag lastnega roda, nego čist Osmanli, to je znano in dokazuje, da naši Italijančiči niso v spoznanju prava in svobode na prav nič višje stopinji, nego poturice, ki so o svojem času tako nečloveško divjali po slovanskih deželah, da se je grozil ves civilizirani svet.

Če statistika lahonskega magistrata kaj volja, tudi po njej prebivajo v Trstu Slovenci in plačujejo davke in lahonska statistika bi vendar najraje zatajila ta faktum.

Menimo, da smo s tem do jasnega dokazali, da v Trstu Slovenec nij tujec, ampak, da živi, dela in se bori s življenjem na domačih tléh. — Zdjaj pa hočemo še dokazati, da gospodje „Indipendentovci“ niso drugega, nego teroristi, ne pa svobodnjaki, za kakoršne se radi štulijo. — Dovoljeno je v Trstu vsakemu narodu, da pokaže svojo umetnost v javnih glediščih; Japonci, Kineži in Zulu so se uže javno proučirali, a Slovenec ne bi smel nastopiti v svetišču muze! — on ne sme omikati se, ne sme v kulturi tekmovati z drugimi narodi! — Ali nij to pravi vandalizem? Svobodnjak je tisti, ki vsakemu privoščiti to, kar sam

sebi želi, — največi pa je svobodnjak tisti, ki celó pospešuje občno omiko. Kako se bode Slovenec omikal, če ne v lastnem jeziku? Svobodnjak se ne ozira na kaste, na narodnosti, on je človekoljub in pospešuje omiko in svobodo vseh narodov, on ne pozna nobenega naroda „paria“, še celó za svobodo pravih sužnjev zamurcev so se potezali svobodnjaki vsega sveta.

In te neodrešene reve hočejo kratiti svobodo Slovincem, ki so veja najmočnejšega evropskega naroda! Kaj bi bilo, ko bi ti čudni svobodnjaki v resnici imeli kaj oblasti in moči? S petardami znajo žugati, v listu pa preté celó lastniku gledišča za to, ker je posodil za dober denar Slovincem gledišče. — Kaj, ko bi ti ljudje logično to stvar nadalje razvijali? — Prišli bi do tega, da bi pretili gostilničarju, naj Slovincem ne prodaje piva, vina, trgovcu, naj ne prodaja blaga Slovanom, skratka: prišli bi do takih abotnosti, da bi se nazadnje morali „Irredentarji“ sami sebi smijati. A nasprotno moramo reči, da celó „Irredentarji“ prav radi prodajajo Slovincem, da nekateri trgovci, ki so mej „neodrešenemi“, zadnje čase celó iščejo korespondentov, ki znajo slovanske jezike in da sta se v petih letih slovenski in hrvatski jezik v naših trgovskih pisarnah tako razširila, da niti v srcu Slovenije ni v Zagrebu trgovci ne pišo toliko slovanshine nego trgovci v Trstu. Zakaj pa „L'Indipendente“ ne pošilja onih trgovcev za planine, naj si tam svoje komtvanje napravijo?! Za Boga, predaleč je zašel ta slavofoben list, tako daleč, da je celó sebi in svojej tendenciji škodoval. — Kako to? Ovadil je namreč bolj postenim Irredentistom onkraj Soče, da tukaj vendar-le prebiva mnogo Slovincem, kajti drugače bi se slovenska muza ne morala šopiriti po tržaških glediščih. — Tam v Italiji so namreč ljudje tako podučeni, kakor da bi se govorila čista Toskančina do Postojne in da v Trstu in v Gorici nij niti sledu o Slovincih; ali če bolj pošteni Garibaldi čita „L'Indipendentovo“ „jeremijado“, začne premišljevati in ko pošten človek utegne priti celó do spoznanja, da tukaj nema drugega odrešiti, nego par ljudi onega naroda, ki čakajo odrešenika uže 1880 let in Mesijasove role Garibaldi vendar ne bo hotel igrati.

„L'Indipendente“ je torej se svojim slavofobnim člankom nam Slovincem le koristil, kar gotovo nij bilo v njegovem namenu; koristil nam je tudi s tem, da je delal reklamo za slovensko predstavo v saboto, kajti marsikateri, ki nij bil namenjen obiskati koncerta, pride zdaj gotovo. Mi pa od svoje strani, akopram se nam, kakor tudi večini zrelejših Slovanov v Trstu, nij zdel zdaj primeren čas za koncert in skopram je ta koncert le bolj kaprica strankovne discipline morda manj poznajočih „à-tout-prix-célébrités“, zdaj povzdigujejo na vso moč svoj glas in nujno priporočamo vsem tržaškim Slovanom, vsem okoličanom in tudi Slovincem iz drugih krajev, naj prav demonstrativno v močnih krdelih obiščejo glediščno predstavo dne, 15. t. m. kajti s tem bomo „L'Indipendentu“ dali najkrepkejši odgovor, da smo in hočemo ostati tukaj na domačih tléh.

Če pa misli „L'Indipendente“ še dalje sčuvati na nas, naj premisli, da kedor seje veter, bode žel hudo burjo, in burja ne brije z Laškega, ampak je čisto domača slovenska. — Mi se prav nič ne bojimo terorizma onih ljudi, kajti minoli so časi, ko je Jeriho podrl glas trobent.

23. dan meseca aprila 1880.

II.

Govor gosp. dr. Vitezića

Visoka zbornica! V sedemletnej dobi, odklej mi je čast pripadati tej zbornici, večkrat sem, v vsakem zasedanju, spoznal za svojo dolžnost, povzdignoti svoj glas za obrambo istrskih Slovanov. Žalibog, da sem doslej le malo, da, lahko trdim, nič nisem dosegel. Zarad tega pa nisem zgubil poguma — „gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo“ (kaplja zvotli kamen, ne z močjo, ampak z večkratnim padanjem). In tako se bodem marljivo še vnaprej, da dospem do cilja, boril za naše pravice, katere nam pripadajo po zakonih, ustvarjenih od Vas, moja gospoda. (Dobro! na desnici.) Jaz činim to v nadi, da tudi visoka vlada naposled pripozna te naše pravice.

V tej nadi me potrjujejo besede, izrečene v predzadnji seji z ministerske stolice.

To je osoben moj nazor, ali moram reči, da so me te besede jako razveselile.

Moj predgovornik (gosp. Nabergoj) je uže povedal, v katerem številu so prebivalci na Primorskem, namreč Slovani in Italijani. Ker sem istrski zastopnik, tedaj bom govoril le o razmerah te dežele.

Istra ima, kakor je uže gospod predgovornik omenil, po zadnjem ljudskem šteti leta 1869 z vštetiem odstotkov, za kolikor se je ljudstvo mej tem pomnožilo, 256,000 do 260,000 prebivalcev, katerih je nad dve tretjini Slovanov in manj od ene tretjine Italijanov ali poitalijančenih prebivalcev; pripadnikov katerega drugega plemena nema; ker ono malo uradnikov, ki so v Pulji ali katerem okrajnem uredu i so nemške narodnosti, ne moremo v pošter jemati.

Kako je tu z šolami? Moj predgovornik je uže na kratko o tem govoril, jaz pa hočem to natančneje razložiti.

Ljudskih šol je jako malo, tako da niso v nikakej razmeri z številom otrok, ki so dolžni šolo obiskovati. To se lahko posname tudi iz poročila, ki je priloženo predlogu visoke vlade o ljudskih šolah. Razen tega pa so obstoječe šole skoro izključivo italijanske. (Klici na desnici: Čujte!) Slovanskih ljudskih šol je prav malo, skoraj bi jih mogel na prste prešteti.

Kako pa je z srednjimi šolami?

Tu je še le pravo gorje, ni ena ni slovanska (Klici na desnici: Čujte!) če tudi je dve tretjini prebivalcev Slovanov. Dve gimnaziji obstojite, ona v Kopru je italijanska, ona v Pazinu

nemška. Razen tega ste dve realki, v Piranu je čisto italijanska, nižja realka v Pulji — prav za prav vojaški zavod — čisto nemška.

Potem je še posebna šola, namreč navtična šola v Malem Lošinu, ki je povsem italijanska. Ali se mora misliti žalostniše stanje? Ali je to točno izvrševanje državnih temeljnih zakonov, členu 19 zakona o temeljnih pravicah, s katerim so se gospodje od one (leve) strani tako bahali?

(Govornik potem pobija govore nemških zastopnikov gg. dr. Rechbauerja in Haasa ter govori dalje:)

Zdjaj prehajam na stvarni predmet svojega govora, na pazinsko gimnazijo. Ta gimnazija je, kakor je uže predgovornik omenil, nemška, nemška gimnazija v deželi, v kateri Nemcev ni! (Klici na desnici: Čujte!) Ali more biti večja bedoča — druge besede tu ne morem rabiti — ker to je zoper vsako razborno, pedagogično, ljudoljubno načelo, zoper vsak pisani i naravni zakon.

Mislím, da je vendar uže skrajni čas, da se ta gimnazija preustroji v hrvaško gimnazijo. Italijani imajo svojo gimnazijo v Kopru, če tudi imajo le tretjino prebivalcev v Istri, a Hrvati, ki imajo nad 160,000, tedaj dve tretjini prebivalstva, nemajo nobene gimnazije v svojem jeziku. (Klici na desnici: Čujte!) Na Dalmatinskem je le 20,000 Italijanov, ali prav za prav italijanski govorečih stanovnikov, ki so imeli prav do zadnjega časa dve do tri gimnazije, zdaj pa imajo še eno; na Kočevskem, v okraji, kateri se je malo poprej spominjal, je okoli 20,000 Nemcev in imajo svojo realno gimnazijo, i 160,000 Hrvatov v Istri ne bi smelo imeti svoje gimnazije? Ali je to natanjko izvrševanje državnih temeljnih zakonov, s katerimi se Vi, gospodje na levici tako ponašate? Gospoda moja! zoper tako nredbo, kakor je gimnazija v Pazinu, ki je tako nasprotna obnemu pedagogičnemu načelu, ki ne goji, ampak kvari, ki čute prebivalcev tako žali, ki je v nasprotju z državnimi temeljnimi zakoni; zoper tak zavod sem uže čisto govoril, ali bilo je zabavadna. Kaj je premogel moj glas zoper samovoljo bivšega naučnega ministra, zoper voljo njegovih organov i kreatur v deželi?

Njih volja jim je bila nad vse. S kratka, njih volja je bila: Istro moramo ponemčiti (Klici na desnici: Čujte!) Germaniji pot pripraviti, a videli niso, da niso Germaniji, ampak Italiji pot odprli; ker, gospoda moja, mladi ljudje se ne morejo tako naglo naučiti nemškega kakor italijanskega jezika, kateri dan na dan v deželi čujejo, zato so prisiljeni hoditi v italijansko gimnazijo, nemškeje pa hrbet obračati.

Gospoda moja! da je nemški jezik učni predmet na pazinskeje gimnaziji, to je, tega sem nverjen, dobro i koristno, in o tem so vsi moji rojaki uverjeni; da je pa nemški jezik učni jezik v deželi, kder ni Nemcev, to je zoper zdrav razum. (Govornik o tem več govori, priznava, da bi hrvaška gimnazija imela v početku malo učencev, ali to bi bilo le prve čase ter podpira to trditve z dejanskimi dokazi. Dokazuje, da se hoté celo Italijani učiti hrvaškega jezika, ker potrebujejo hrvaški jezik v vsakdanjem občevanju s Hrvati. Povdarja tudi, da bi vlada imela manj troškov s hrvaško gimnazijo, nego jih ima z nemško, ker bi se potem lahko odpravil pripravljalni tečaj, i nadaljuje:) Moja želja je ta — jaz ne stavljam nobenega predloga, ali polagam visocej vladi na srce, da ona te napake odpravi — naj se pazinska gimnazija preustroji v hrvaško, da se pa na njej nemški in italijanski jezik uvedeta kakor učni predmet.

(Govornik navaja dalje nekatero besede iz govora naučnega ministra ter opirajoč se nanje, sklepa tako-le: Te besede so mi poročstvo, da se tudi Istranom bliža boljša bodočnost. (Dobro! Dobro! na desnici.)

Dopisi.

Iz Materije, dne 31. aprila.

Neimenovan rodoljub je naročil 25 tiakov časopisa „Edinost“, da se po našem županstvu razdeli po vseh vseh velike naše občine in tako uzbudi mej ljudstvom zanimanje za politično življenje. Začetkom se je ljudstvo prav malo brigalo za „Edinost“ in zato se ni nič kaj zahvali podobnega čitalo za rodoljubov velikodušni dar; to gre pripisati okoljščini, da je „Edinost“ le malo zanimive novosti iz te občine prinašala.

Zdjaj pa se vedno bolj poprašuje po „Edinosti“ in skrbno se po predalih išče kak dopis iz Materije, ker gradiva je jako mnogo in važnega.

Evo dopis! in prepričan sem, da bo ta številka „Edinosti“ tako skrbno hodila iz roke v roko za čitanje, da še nikoli poprej ne in prihodnja številka se bo prav nepotrpekljivo pričakovala. Namen probujenja naroda se tako doseže in rodoljub naj si bo svest, da je svoj namen sijajno dosegel.

Pravo nesreča je za našo občino, ker je mej nami premalo sloje in preveč strankarstva, ktero več ali manj izvira iz častilakomnosti ali dobičkaželjnosti, ki jako cvete v veliko škodo občine. Žalibog, tudi pošteno ljudstvo se uklanja bliščobi bogatstva in se upira onim, ki goje prave, poštene misli občini v korist.

Takovo strankarstvo se v kmetskih občinah bolj vidno kaže o priliki volitev in tako je pri nas. Imamo tri stranke, katerih vsaka se zbira okoli svojega središča, okoli svoje osebe, reprezentanta stranke.

Da pa to strankarstvo ne bi občine pahnilo v gotovi propad, da častilakomnost, dobičkarija in pohujšanje po podkupljivosti ne zmaga, temu so namenjene te vrstice, ker pokazati hočem, kde je nevarnost; ker zedinjenje vseh teh strank je le mogoče, ako poštenost premaguje in žalostno bi bilo, ako bi poštenost bila v kot potisnena.

V naši občini imamo eno stranko, ktere načelnik je trgovec in nema družih zmožnosti, nego da se domá s kupčijo bogati in dobičke potem, kakor sam pravi, pri nesrečnih špekulacijah zunaj občine zapravlja. Bliščoba njegovega domá nabranega bogatstva

pa omami tudi marsikterega poštenjaka, kateri mu je ali dolžan ali se v kaki stiski nahaja ter upa denarja od njega na posodo vdo-
biti ter zato sebe, svoje poštenje in občno korist svojih bolj
značajnih sosedov prodaje — za posojilo, katero bo moral s dra-
zimi obresti vrnoti. Dobičkaželjnost in častilakomnost goni repre-
sentanta te stranke da hrepeni po županstvu, ker je kaj prijetno
se „komporetu“ prijazno nasmebljati, ako pride k županu na
strašno draginjo kupovat in za dobri denar slabo vino pit; siro-
maki pa in njih otroci naj očrné od glada.

Druga stranka se zbira okoli moža, kateri je sicer pošten
kmet — a nič drugega, ter nema pri nas tako potrebnih zmožno-
sti za županski posel, za kterelega treba več umeti, nego krompir
peči in janjce dreti. Ta mož ima pa vsaj toliko značajnosti in
poštenja, da nam spoznava svojo odvisnost od tajnika v županij-
skih zadevah. Sicer pa je pokazal, da s izvrstnim in vestnim taj-
nikom na strani občini lahko mnogo koristi, ker večkrat pravo
zadene; mej tem, ko mu nezmožni tajnik lahko neskočnih zadreg
na glavo nakopje, občini pa neizmerno škoduje. Stranka tega
moža mu je pa iz prizanesljive sebičnosti udana, ker ta mož v
nje ožji sredini županuje mej tem, ko druge občane svoji osodi
prepušča; torej le izvrstni tajnik tej njegovi kratkovidnosti lahko
v okom pride, ker mož je poštenjak a prekratkega političnega
vida za našo veliko občino.

Tretja stranka se zbira okoli moža, od Boga nadarjenega
z mnogimi zmožnostmi, ki bi županom bil dika vsaki občini, ker je
tudi delalen in nesebičen, goreč in navdušen za svoj narod in
njega probujenje. Bil je uže hudobno očrnen od prvoimenovane
stranke zaradi nepošteno samopridnosti — vsak najraje po svo-
jem lahtu meri — a opravičil se je sijajno, in grdo laž razkril
s neovržitljivimi dokazi. Spada tudi mej največje posestnike in
davkoplačevalce. Le eno veliko napako ima: trdovratno in samovo-
ljno koraka proti cilju, kterelega si postavi; in to se mu mora šteti
v pregreho, ker s popustljivostjo se časi več doseže, nego s glavo
preko zida, a neprijatelj se mnogo tako nakopje kljubu dobrih
namenov. Njegova stranka mu je udana zaradi njegove značajno-
sti ter mnogo zaupa njegovi zmožnosti; in res mnogo dobrega
imamo njemu zahvaliti — a vsemogočen je le Bog i še ta ne
more vsem ugoditi.

Mej temi strankami se prav sedaj bije boj za županski stol.
Sosedne občine radovedne opazujejo, kedó zmore; domačini se pa
vsak po svoje zanimajo za prihodnjega župana, mej tem ko se
nevedneži najraje uklanjajo zlatemu teletu kakor judje v puščavi.
Volitev odbornikov je bila 13. in 14. januarja t. l. ali zaradi ne-
poštenega uplivanja stranke „zlatega teleta“ s podkupovanjem je
gori omenjena tretja stranka vložila pritožbo proti izidu volitve.
Odgovora še zdaj ni na ta protest in je upanje, da se je denar
in pijača zaman razdelila ter da bo ta volitev ovržena.

Za drugo volitev pa se bo bolj pazilo na strahovanje in pod-
kupovanje volilcev. Značajni občani pa radi še enkrat pridejo na
volišče in še enkrat po svojem prepričanju in po posvetovanju
mej poštenjaki se zjedinijo, da izvolijo značajne možje za odbornike.

Mogoče da bo resnica koga tudi v oči zbadala, kakor po
navadi, ali nič ne dé; „Edinost“ napake pošteno graja, za pobo-
ljšane ima pa tudi svoj predal.

Z brkinskih hribov, dné 1. maja.

„Novo klije spet življenje! Spet se po zemlji rasténje v noví
mladí.“ Z naravo se je izvila tudi naša Slovenija in „prisijal je
zlate zore svit v mračno senco njenih temin.“ — Prišli so časi,
ki so za nas nadepolni. „Vremena so se nam zjasnila“ in nam
Slovencem vse nekako drugače po svetu kaže. — Dolgo smo ča-
kali in stekali, terjali smo naše pravice, a vse zaman. Zdaj mora
boljše biti in prva zvezda boljše narodove bodočnosti se je uže
prikazala, kajti zdaj dobomo slovenske srednje šole.

Pa so bili časi, ko smo upali, mnogo smo upali, več upali
nego storili. — Bili so časi, ko nam je gorél čisti ogenj rodo-
ljubja na ognjiščih mladih src; bil je to mladenški duh, ki se je
vsega nadejal, ki je bil napolnjen z visokimi čuvstvi, ki je vero-
val v dosego svojega cilja, ki je uže naprej užival sadove bodočih
pridobitev.

Prašajmo se, ali smo krivo čutili, ali smo po otročje vero-
vali, ali smo neutemeljeno upali? — Ne! naša nadeja nij bila
kriva; nijamo se varali. Iz malega zraste veliko. Naš narod je
majhen, a zraste in okrepi se čili narod. Da — mladí sme vsega
se nadejati. Odrecite spomladi cvet, odrecite cvetu sad, a sadu
dozoritev! V čem li se ogreje spomladna zemlja, ako ne v gor-
koti bližajočega mu se solnca? Rastlini je naloga, da kali, da se
razvija, da raste, da svoj plod prinaša. Ako jej prestriže mrz
lasice, nežno cvetličje, kriva nij ona, ker se je živnja veselila,
kriva je le luda naključba, da jo je mrz zadel. Ta mrz pa je
bila narodna naša malomarnost. Mi smo videli lep razcvet, ali po
prvem navdušenju je bilo premalo dela! Ogenj prve navdušenosti
— tabori — shodi — nam je potratil preveč močij, kojih je tre-
balo hraniti za delo! — Mi smo narod preveč ljubili, a premalo
zanj delali, in odtod — slabi časi.

A pesniki so vsakemu narodu proroki. Da se Slava mati
vzdrami, to je uže „črni kandidat“, uskok Dežman peval:

„Dokler nam ne vsahne lipa,
Bo pod njo Slovencov zbor,
Dokler grozni dan posipa,
Ne prekuene stene gor.
Še Slovenija ni zgubljena!“

In evo: „Še Slovenija ni izgubljena“, ker dobi zdaj sloven-
ske šole. — Zginó nam počasi neugodni časi, razkadé se ko
megla, ki zakriva dan; pade zagrinalo luči; zasije nov dan, v
njem se zasveti, v njem oživi nov rod, z novim rodóm nova doba,
z novo šolo nov — narod — preroben ves — nov, in pesniki pro-
roki obdržé svojo pravo! Ta doba pak nam prisije gotovo po oz-

biljnem trudu in delu. Takrat postane iz „črnega kandidata“ —
„bel kandidat“, vzame Dežman zopet svoje „grablje“ in zapoje:

„Brez čakanja, brez zamude,
Naj se novi hram ustvarí,
Naša dela, naše trude,
Vzemi mat' visoka v dar!
Še Slovenija ni zgubljena!“

Č — e. —

Iz Borovnice, dné 2. maja.

V šte. 93 „Slov. Naroda“ je g. dopisnik iz borovniške naše
okolice vás zaznamoval v javnosti, kakor da bi se sami rogovileži
nahajali pri nas? — Da se to odločno oporekati sme, v svesti si
je dopisnik teh verstic popolnoma. To se ve da, vedno se nahaja
ljulika mej pšenico!

Dalje pa tudi „nekega gospoda“ ko nepotrebnih grabnov
imetnika objavlja, ter uže naprej navaja, kdo bo dotične komi-
sijske troške povračal, kar je jako nepotrebno, kajti slavna komi-
sija še ni vročila izid odloka ne eni ne drugi stranki.

Da pa omenjeni gospod vodo odpeljava z drenažo, tega se
pri njegovem zelo lepo odelanem posestvu vsakdo in vsak čas
lahko prepriča. To v obrambo po krivici napadenga gospoda B.
Še bi imel mnogo dostaviti, toda zdi se mi, da je to č. g. bral-
cem dovolj, da se iz tega lahko prepričajo o resničnem dogodjaji,
ako bo trebalo, pa drugi pot več. J. K—č.

Dekani, dné 2. maja.

Časniki vsake vrste poročajo o vspešni nabiri milodarov za
stradajoče, in človekoljuba res veseli, čitati, kako premožnejši Slo-
van svojemu bratu, Slovancu revščino lajša. Tudi v naši občini
ima se zabilježiti čin, ki radodarnost in človekoljubje Slovana
lepo diči. In ta čin je:

Dušom in telom narodnjaka, ter c. kr. profesorja v Kopru,
blagorodna gospoda č. g. Spincié Viekoslav in g. Belusié Josip
sta se na sv. Marke dan pri pisatelju teh vrstic nenadoma ogle-
sila, ter popraševala, koliko je ubogih družin, ki zaradi slabe le-
tine lakoto trpé, in je-li občina v podporo stradajočih od kake
strani kaj dobila. Uže na nju licih bilo je brati, da to poizve-
dovanje ne ostane brez dobrega nastopka.

In resnično, ko sta se prepričala o stanju občine, zacelila
sta ko usmiljeni Samaritan rane najpotrebnejšim, izročivši 21 gld.
od svote, koje je prvi po posredovanji prav vrliga narodnjaka
g. dr. Langinja, sedaj poslušajočega menda v Kastvi od podperne-
ga društva za stradajoče v Zagrebu v to svrhu prejel, da jo mej
najpotrebnejše razdeli.

Ni le to čin, koji priča, da imenovana blaga gospoda pro-
fesorja nista le pospešitelja duševne omike v svojem poslu, tem-
več tudi gmotna podpiratelja ubozih svojih sobratov? Znam, da
ne iščeta zahvale zaradi truda, ali nju dejanje milosrčnosti spo-
jeno s zgubo časa, neugodnim potom na lastno troške in vse to
v mnogih drugih občinah koprškega okraja, ne sme prikrito ostati.

Zato njima v imenu obdarovanih javno zahvalo izrekam ter
pristavljam: Bog jima plati ves trud. V. M., ž.

Iz Bolca, dné 5. maja.

Dolgo časa trajajoča mrzla in neprijetna zima nam je letos
zavirala napraviti narodne veselice v narodnem čitalniškem domu.
Nismo se upali zaradi prehudega mraza stopiti v prošli zimi
na čitalnični oder, da bi se po domače radovali. Le ta in edini
vzrok nam je odložil besedo do spomladi, kateri letni čas je v
naših gorah tudi primerin takim in enakim zabavam.

Čakali smo upapolno pisanega vazma (velike noči), bil pa
letos ni pisan, ampak suh, pust, gol in popolnoma zimsk.

Došel je pa zeleni, nadepolni „Jure“ se svojo pomladansko
in zelenkasto suktnjo in oživil je tudi nas bovške Slovence, da
smo stopili na zaželeni čitalniški oder ter pokazali obilim in dra-
gim nam gostom dné 25. aprila po zmožnosti svoje govorniške
in pevake moči.

Preveč hvaliti ali grajati nisem navajen, kakor se često pri-
peti pri dopisnikih, ki popisujejo besede. Mislim vendar, da
meje hvale ne pristopim, če se s pohvalo spominjam kakor trezen
opazovalec te besede, ki se je vsacemu v srce vtisnola.

Okoli 7¹/₂ ure zvečer na svetega Marka dan je začela do-
hajati v primerno okrašeno sobano v gostilno pri „Lešniku Hu-
berju“ mnogobrojna množica. Mej gosti smo z veseljem zapazili
obilno narodnjakov in narodnjakinj iz Koborida in nekaj iz Tolmina.

Hvala jim, ker so nas počastili. Domača godba je naznan-
jala po trgu začetek besede. Drugekrate nam je pokanje topičev
začetek naznanjevalo, a zdaj je nevarno streljanje nadomestil
grom; kajti malo pred začetkom besede je ropotal grom in blisk
je razvetljeval uže temni, v narodnem obziru pa svitli večer.

Točno ob 8. uri se je beseda s petjem začela in s petjim se
je okoli 11. ure končala. Slavnostni govor, kojega je govoril čast.
g. M. St. vreden je pohvale. Govornik se je moral dvakrat pri-
kazati na odru. Zanimivala nas je tudi igra „V Ljubljano jo
dajmo“. Razveseljaval so nas Marica in Neža, nju roditelji g. M.
in g. T. St., zadnja sta tudi prav dobro govorila. Mirko je znal
predstavljati dijaka in znanemu komikarju smo se vrlo smijali.

Opomniti moram še, da ima Bolec za igro res spretno moči.
Pri vsaki besedi vidimo nove diletante in diletantinje, kar nam
svedoči, da se mladina res zanimava za take reči. Tudi ženski kor
napreduje vedno bolje. Hvalo gospod učitelju in pevkinjam za
obilni trud. Kakor nas je razveseljeval možki kobariški kor, smem
na drugi strani trdití, da so naše mlade pevke res hvalevredne.
Vsem drugim gospodom, kateri so se obilo trudili, da so nam na-
pravili tako lep večer, izrekam srčno zahvalo v imenu gostov se
željo, da bi se spet kmalu videli prav veseli. — Na svidanje!

V Trebčah, dné 6. maja.

Po dolgem žalovanji pride veselje. Kaj enacega se je tudi
zgodilo nam, ki smo dolgo zaželenega dežja čakali in zdaj nas
je naglo razveselil, pa ga je tudi vsa narava silno potrebovala,
posebno na tem skalnatem Krasu smo bili v hudih stiskah, ker
nam je vode ne le za ljudi, temuč tudi za živino primanjkovalo
tako, da se je vse, kar na zemlji živi ali raste, po milem dežju
oziralo. Če tudi je mestno naše starestinstvo v zgornji okolici
dosti novece za vodo potrosilo, vendar je vode za živino in ljudi
primanjkovalo.

Ker uže govorim o vodi, dovoljujem si še omeniti nekega
nedovršenega čuda, katero je hotel storiti nek krčmar v Sežani,
ki je tudi v Trebčah pred malo časom krčmo imel; ta mož je
hotel napraviti kakor Kristus nekdan v Kani na Galilejskem, češ
da voda s cukrom pa malo pomešanega vina mora po sili postati
dober prosek in se prodajati po 48 kr. liter. Ko so pa okrajni
starestini to vino pokusili, niso mu izrekli pohvale, kakor oni v
Kani na Galilejskem, ampak našli so, da čudež ni dovršen in da
voda še vedno zmaguje. Ker so se ljudje odmikali od te krčme
in pili raji vodo iz Lonjerja, od kodar se je po 15 kr. čeber vo-
zila, zato je omenjeni krčmar tudi hišo prepustil prejšnjemu go-
stilničarju. Novi krčmar pa se ne upa tacih čud delati ter nam
raji z boljšo kapljico streže.

Kritični politični pregled.

Domače dežele.

Z Dunaja se piše „Politiki“, da minister Taaffe gotovo iz-
vede pomirjenje mej narodi. Krona ima trdno voljo to delo pod-
pirati i dokončati ga, naj bodo okolinosti kakoršne koli. Grofa
Taaffeja imajo v najodličnejših krogih za najspodobnejšega moža,
ki more izvršiti to nalogo i da bi ministerstvo tudi odstopilo,
dobil bi grof Taaffe zopet nalogo sestaviti novo.

Ministerstvo je državnemu zboru izročilo k vojaški postavi
dostavek, po katerem zadobe toliko potrebne olajšave bogoslovci,
učenci 7. in 8. gimnazijalnega razreda, učiteljski pripravniki in
vlastniki podedovanih kmetij.

Poslanska zbornica je postavni načrt v vojaški taksi nazaj
dala dotičnemu odboru, da ga v osmih dneh predela. O tem za-
konu bomo v svojem času obširnije poročali.

Obravnave o proračunu so bile zadnje saboto izvršene;
državni zbor o binkostih sklene svoja dela.

Graško nemško svetovalstvo je dalo nesmrtno zausnico nem-
škej kulturi. Društvo radebelega križa je namreč prilepilo na ogle
v nemškem i slovenskem jeziku vabilo k vdeležbi. Mestno sve-
tovalstvo pa je ta veleizdajski čin tako razkočil, da je spoznalo i
z resolucijo potrdilo, da je nemška kultura v nevarnosti, ker jo
spodriva slovenski plevel. Graški mestni očetje so se proslavili,
kakor nekdanj Abderitje o pravdi zastran žab in oslovske sence.

Hrvaška regnikolarna deputacija se je menda Madjarom
udala, ker časniki pišejo, da se je odpovedala dohodkov iz gra-
nice ne le za bodočnost, temuč tudi za minolost, da pa dobi učni
zalog, ki se je skrčil od 8 milijonov na 1¹/₂ milijon. Nu, Hrvatje
pri tem niso na dobičku, madjarski želedeč je danaidni sod brez
dna, nikoli ni polen.

Na Dunaj je prišlo iz Bosne 120 turških veljakov, kateri
tožijo, da se Turkom v tej deželi krivica godí. Da se Turkom
ne godí več tako, kakor poprej, to je resnica, menimo vendar, da
se kristijanom ne godí boljše, nego Turkom.

V Sarajevu bodo zidali katoliško stolno cerkev i palačo za
škofa. Naš cesar je v ta namen blagodušno podaril 200,000 gld.

Tuje dežele.

Vsa Evropa se zdaj ozira na Črnogoro ter se ozbiljno zanjo
briga, i to večidel le zato, ker je na Angleškem prišel na prvo
mesto v nekaterih državah toliko psovani mož, ker je velik so-
vražnik hlapčevanju i velik prijatelj pravej svobodi. Turčija je
namreč Črnogorce izdala Arnavtom, ker je tem prepustila kraje,
katere je imela Črnejgorci odstopiti. Arnavti so to priliko pora-
bili ter proglasili neodvisnost od Turčiji i postavili začasno vlado,
katerej je izdajca Osman paša na čelu. Tudi Miriditje so z Ar-
navti v zvezi. Iz tega nastane nova vojna, katere utegne imeti
sila važne nastopke, popolno izgnanje Turkov iz Evrope.

Na Ruskem Loris Melikov izvratno dela, nič več se ne sliši
o nihilistih; sovraženi naučni minister Tolstoj je moral odstopiti;
našli so tudi onega človeka, ki je bil začetnik napada na carja
v zimske palači; imenuje se Sevič; človek je izobražen, ali nič
neče izdati.

Loris Melikov je tudi s Poljaki uže v dogovorih; svetoval
jim je, naj svoje želje izrekó v spomenici. On pripoznava njihova
zahtevanja i pravice, ali vse to potrebuje časa i razvitka. Pra-
vice, gledé jezika i verske svobode, rekel je Melikov, razume-
vajo se same ob sebi i zahtevanju o teh se ne bodo delale težave.
Gledé družih zahtevanj pa priporoča največjo providnost; vzladi
Poljaki ne dobodo ničesar, kar Rusi sami še nemajo. Dalje je Me-
likov rekel, da umeje i priznava prizadevanje Poljakov, da se
ločeni deli njih domovine zopet zedinijo, ker to je težnja vsega
slovanskega sveta, za kateri je napačila doba združevanja; ali ta
trenotek še ni prišel. Rusija ne sme dražiti Prusije in Avstrije.

V turškej Armeniji je strašna lakota, ali turška vlada nič
ni storila, da bi se ta nadloga odvrnola; zato se Armenci, ki so
se po zadnjeji vojni izselili iz dežel, katere je pridobila Rusija,
vračajo zopet na svoj dom v sedanjo Rusijo.

Bismarkova zvezda zelo bleđi, zunanje dogodbe so ga po
prstih krenole, ker ima predolge; v notranjeji politiki pa mu je
uže trikrat dal nezaupnico parlament, ker je njegove predloge
zavrgel; zato se on zopet kuja ter nič več neče hoditi v parlament.

Nova angleška vlada uže jako krepko dela, novi minister za
Indijo je našel 40 milijonov primanjkljaja, mej tem ko je njegov
prednik govoril, da ima prebitok.

Domače stvari.

Prestolni nastopnik cesarjevič Rudolf je dal pred nekaterimi dnevi lep izgled. Na trgu pred cesarjevo palačo na Hradšinu v Pragi so napravili nekateri upospolni prihodnji državljani poštno igrico. Prestolni nastopnik Rudolf je ob oknu sloneč z veseljem gledal živahno igrajoče dečke. Nazadaje je opazil, da ima eden izmed dečkov čevlje, ki so po novih gledale, poklical dečka k sebi ter mu podaril 5 gl. da mu mati kupi nove čevlje. Deček, ki ni bil čisto nič boječ, vprašal je cesarjeviča, kaj naj odgovori materi, ko ga bode prašala, kje je denar dobil. „Le reci, da ti ga je Rudolf podaril“ odgovoril mu je cesarjevič. Deček se ni več k tovaršem vrnil, ampak kar domu je tekel.

Kranjski deželni prvosejnik, g. Winkler je prišel predzadnji vtorek v Ljubljano in takoj prevzel deželnega načelstva opravila. Kranjski slovenski časniki so ga srčno pozdravili, vsa dežela se ga je razveselila.

Volitev enega deželnega poslanca na Goriškem na Winklerjevo mesto še zdaj ni razpisana. Poroča se, da ima to odlaganje poseben namen. Dela se namreč na to, da vlada posodi goriške deželi 800,000 gl. za uredbo dolnje Soče. Ker bi to posojilo prišlo le Lahom v prid, Slovence pa bi hudo zadelo, ker bi morali vračati denar, kateri ni bil njim na korist posejen, zato hočejo mesto slovenskega deželnega poslanca prazno pustiti, da potem laška stranka, v deželnem zboru v večini, lahko ponujajo posojilo sprejme. To je spletko, iz katere se lahko zdražbe porodijo, prav nikakor ni, da se krati Slovence deželnozborna pravica Lahom na korist. Če se uže vzame posojilo, naj ga povrnó tisti, katerim bo dobičke nosilo.

Volitev v kranjski deželni zbor v trebanjskih kmečkih občinah za nadomestitev umrlega grofa Barbo, bode 14. t. m. Da bodo narodnjaki sijajno zmagali, to je gotovo.

Velika beseda v gledišču Fentice, ki je imela biti 9. t. m. morala se je zaradi neke nepričakovane ovire preložiti na prihodnjo saboto 15. t. m.

Beseda v rojanski čitalnici zadnji četrtek se je izvršno izvršila. Obe igri ste bile kaj dobro igrani; petje, deklamaciji, s kratka, vse je bilo prav dobro; hvaležno pa je bilo tudi občinstvo, ker se ga je zbralo mnogo in s živo pohvalo pozdravljalo delajoče osebe. Čistega dohodka je bilo nad 80 gl.

Dramatično društvo v Ljubljani je razpisalo 400 gl. za najboljšo slovensko ozbiljno igro in 200 gl. za veselo igro. Prva mora biti vzeta iz kranjske ali avstrijske zgodovine; nje predstavljanje mora izpolniti ves glediščni večer; druga mora imeti najmanj dve dejanji. Igrati ostanete lastnina dramatičnega društva. Rokopisi se morajo poslati do konca tega leta.

Javna predavanja o zgodovini trgovine v vstokom, katera je imel zadnje dni v Trstu profesor Mitrovič iz Splita, jako so bila obiskovana in hvaljena. Profesor Mitrovič je posebno poudarjal zasluge, katere ima Dalmacija o tej znamenitej trgovini.

Ludvik Košut, znani madjarski diktator v zadnji revoluciji, je izdal prvi vezek svojih spomenic. Zgodovinske vrednosti imajo malo. Zanimive so posameznosti o tem, kako je hotel Košut z Napoleonovo in Kavurjevo pripomočjo odtrgati Ogersko od Avstrije, kar bi še danes rad storil, ako bi mogel.

Dve sodniški službi ste razpisani: v Vodinjanu in v Koprju. Kakor želimo, da pride v Vodinjan (Dignano) za okrajnega sodnika mož, ki umeje poleg italijanskega popolnoma tudi hrvaški jezik, ker prebivajo v onem sodnem okraju, izvzemši mesto Vodinjan, sami pravi pravcati Hrvatje, moramo tudi želiti, da in zahtevati, da nam pošlje visoko ministerstvo pravosodja v Koper za sodnika tacega moža, ki ima poleg italijanskega tudi slovenski jezik popolnoma v svojej oblasti. Od 31,500 ljudi, ki živijo v sodnem kotaru koperskem, so le koperski in mujski meščanje, do 9,000 duš, Italijani; vsi ostali so zgoli Slovenci. Ta naša želja je tedaj po členu 19 državnih temeljnih zakonov popolnoma opravičena.

Razne stvari.

Angleška liberalna vlada in katoliška cerkev. „Pall Mall Gazette“ je donesla iz Rima vest, da je kardinal Manning papeža uveroval, da se od angleških liberalcev smejo pričakovati veliki pridobitki za katoliško cerkev.

Akademija učencev propagaunde v vatikanu v Rimu je bilo letos jako sijajna. Papež sam se je nje vdeležil, krog papeževga prestola je sedelo 23 kardinalov in pričujočih je bilo mnogo italijanskih in zunanjih škofov in višjih škofov, poslanci raznih držav. Učenci so v 49 poetičnih govorih in enoliko jezicah slavili sv. Očeta, mej katerimi so bili tudi slovanski jeziki. Papež je bil z akademijo jako zadovoljen, pogovarjal se je z raznimi poslanci in družimi osebami ter rekel: „Te tri ure, katere je trajala akademija, morajo vsem pričujočim ostati v dragem spominu.“

Strašna toča. Iz raznih krajev dohajajo vesti o hudem vremenu, o viharjih, toči i. t. d. Zadnji petek se je vsula pri Požunu na Ogerskem kakor kokošja jajca debela toča. Polja, vinograde je popolnem pokončala i celo strehe probila.

Turškemu sultanu proti lakota. Turški sultan je gospod vsega imetja in vsega blaga na zemlji, on je kralj vseh kraljev i sam Bog vé, kaj še. Pri vsem tem bogastvu pa mu preti lakota. On potrebuje za svoj dvor mnogo, ker mu je živiti nekoliko sto kóp ženske sodrge i druge drhali. Ta drhal pa nikoli ni sita, i zato pomanjkuje denarja. Ali zvitá buča, kulturni Turek si vé pomoči. Naučil se je marsikaj od Evropejcev, tistih kulturonošcev, katerim je lastni žep prva božja zapoved. Mej družimi nauki

si je prilastil tudi to, da jemlje na up, plačuje pa ne. Tako je tudi z sultanom; dal je narediti knjižice, v katere se zapisuje vse, kar se kupi brez denarja za njegov dom. Ko so pa upne številke velikansko narastle, zbrali se se upniki ter šli sultana ponižno prosit, naj bi dolg poravnal. Sultanovi dvorniki so prisekali na Muhamedovo brado, da se upnikom vse izplati, naj gredo le brez skrbi domú, ali ti se niso dali odpoditi, ampak stopili so pred samega sultana, do zemlje se mu klanjali ter najponižniše prosili plačila. Sultan se je jako čudil, da ima dolgove; obečal je, da vse poravná, da pa zdaj nema denarja, naj le še dajo na upanje, saj se jim vse povrne. Upniki so res morali prazni oditi, a sklenoli so, da v prihodnje Sultanu nič več na dáde na Muhamedovo brado i bukvice.

Tržno poročilo

smo izpustile, ker se cene od zadnjega tedna skoro nič niso promenile.

Dunajska Bors

dné 11. maja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gl. 60 kr.
Enotni državni dolg v srebru	73 " 25 "
Zlata renta	89 " 05 "
1860. državni zajem.	131 " 25 "
Delnice narodne banke	837 " — "
Kreditne delnice.	274 " 70 "
London 10 lir sterlin	119 " 10 "
Srebro	— " — "
Napoleoni	9 " 48 1/2 "
C. kr. cekini	5 " 61 "
100 državnih mark	58 " 60 "

Slovenska Talija.

Zbirka dramatičnih del in iger.

Na svetlo daje

dramatično društvo v Ljubljani.

1. vezek: *Priročna knjiga za glediške diletante.* Cena 50 kr.

Od poznejših vezkov so pošli: 3., 4., 5., 7. in 8. vezek; v ostalih so natisnene sledeče gledališke igre:

(B. = burka; V. = vesela, R. = resna, Ž. = žalostna igra; O. = opereta. Številke za le-temi črkami kažejo število aktov).

Ultra! (B. 1.) — *Na mostu.* (B. 1.) — *Gospod Čapek.* (V. 1.) — *Belin.* (O. 1.) — *Graščak in oskrbnik.* (R. 4.) — *Serežan.* (O. 1.) — *Svojeglaveži.* (V. 1.) — *Rozá.* (V. 3.) — *Klobuk.* (V. 1.) — *Ptičnik.* (O. 1.) — *Isče se odpojnik.* (R. 2.) — *Zabavljica.* (V. 1.) — *Zakonske nadloge.* (V. 1.) — *Poglavje I, II. in III.* (V. 1.) — *Mutec.* (V. 1.) — *Telegram.* (V. 1.) — *Sam ne vé kaj hoče.* (B. 1 1/2) — *Ona me ljubi.* (V. 2.) — *Gospod rešitelj.* (Šaljiv prizor) — *Uskok.* (V. 1.) — *Vdova in vdovec.* (V. 1.) — *Visoki C.* (V. 1.) — *Gorenjski slavček.* (O. 2.) — *Požigalčeva hči.* (R. 5.) — *Umetnost in narava.* (V. 4.) — *Zapravljevec.* (Čarobna igra. 3.) — *Pokojni moj.* (V. 1.) — *Lornjon.* (R. 1.) — *Gospá, ki je bila v Parizu.* (V. 3.) — *Na kosilu bom pri svoji materi.* (V. 1.) — *Brat ne zna.* (B. 1.) — *Gospoda Kodelja pridige izza gardin.* (V. 1.) — *V spanji.* (V. 1.) — *Kovarstvo in ljubezen.* (Ž. 5.) — *Donna Diana.* (V. 3.) — *William Ratcliff.* (Ž. 1.) — *Gluh mora biti.* (B. 1.) — *Ženska borba.* (V. 3.) — *Ogenj nij igrača.* (V. 3.) — *Ena se joče, druga se smeje.* (R. 4.) — *Garibaldi.* (B. 1.) — *Marija Magdalena.* (Ž. 3.) — *Tri Vile.* (V. 2.) — *Srce je odkrila.* (V. 1.) — *Pes in mačka.* (V. 1.) — *Čerček.* (R. 5.) — *Lowoodška sirta.* (R. 4.) — *Trnje in lavor.* (R. 2.) — *Doktor Robin.* (V. 1.) — *Posek v oči.* (V. 2.) — *Kozarec vode.* (V. 5.) — *Igralka.* (V. 1.) — *Dea gospoda pa jeden sluga.* (B. 1.) — *Star samec.* (R. 2.) — *Stara mesto mlade.* (V. 1.) — *Gringoire.* (R. 1.) — *Ena se mora omožiti.* (V. 1.) — *Berite „Novice“!* (V. 1.) — *Dea zeta.* (V. 1.) — *Nemški ne znajo.* (B. 1.) — *Ženski jok.* (V. 1.) — *Moja zvezda.* (V. 1.)

„Slovenska Talija“ je na prodaj po knjigarnah v Ljubljani, pa se lahko tudi naroči naravnost od dramatičnega društva v Ljubljani.

Kdor si naravnost od društva naroči vse prej navedene knjige, katerim je v knjigotržstvu cena 18 gl. 55 kr. jih dobó za znižano ceno 14 gl.

Če se od društva vsaj za 4 gl. knjig naroči ob jednom, društvo popusti 20% navadne cene, ki je ustanovljena posameznemu vezku in na zavitku tiskana.

Norodnim društvom, katera provajajo gledališke igre, je priporočati, da si od vsake igre, ki je hoté igrati, omislijo celo garnituro, t. j., toliko knjižic, kolikor jih je igralcem treba o provajanji; cele tiskane igre učečim se igralcem mnogo bolje ustrezajo, kakor same izpisane naloge, vrhu tega pa so še ceneje.

Listnica uredništva.

Čast. g. S. v. A. „Vigilanza“ redno izhaja, reklamirajte jo. — Z onimi besedami v I. listu nismo slabo mislili.

Najboljši isterski refošk

po 1 gold. botelja.

Kdor ga želi kaj kupiti, naj se obrne do

(16) Upravištva.

Le enkrat

se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna ura za polovico cene kupiti.

Velika razprodaja.

Na vsej Evropi nastale politiske razmere se tudi Svica niso ognole i zato se je mnogo delalcev izselilo, vsled česar se rusijo tudi fabrike. Tako je i prva najnamenitša urarnica, katero mi zastopamo, zdaj zaprta i nam poverjena razprodaja njenih izdelkov. Tako imenovane *Washington žepne ure* so najboljše ure na svetu, izvenredno krasno vrezljane i vezene i po amerškem sestavu napravljene.

Vse ure so na sekunde repasirane i mi dajemo poročilo za vsako uro na 5 let.

Za dokaz gotovega poročstva i stroge solidnosti se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako uro, ki ni po volji, nazaj vzeti i zamenjati.

1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa, s kristalnim zaklopcem, izvenredno točno na sekunde regulirane, razen tega po novem načinu elektrogalvaniški pozlačene, z verižico, medaljonom itd. poprej gold. 25, zdaj ena le po 10 gold. 50 kr.

1000 krasnih ur na kotoe iz srebro-nikla, na 15 rubinih, z emajliranim kazalom, s kazalom za sekunde, kristalnim plošnatim steklom, poprej gold. 21, zdaj ena le gold. 7.25, vse na sekunde repasirane.

1000 ur na vreteno, z izvezenim zaklopcem iz srebro-nikla, kristalnim plošnatim steklom, na 8 rubinih, najnatanjše repasirane, z verižico, medaljonom i žametnim etuisom, poprej gold. 15, zdaj ena le gold. 5.60.

1000 ur na kotoe, iz čistega 13 lotnega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane, na 15 rubinih, razen tega električno pozlačene, najnatanjše regulirane. Te ure so poprej stale 27 gold., zdaj pa stoje le gold. 11.40.

650 ur za gospé iz pravega 13 lotnega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane, na 8 rubinih, krasno i jako dično pozlačene, z beneško verižico okoli vratú vred, veljale so poprej gold. 28, zdaj pa le gold. 16 ena.

1000 *Washington remontoir žepnih ur* iz pravega 13 l. teškega srebra, po c. k. puncovnem uredu pregledane. Poročstvo se daje, da so najtočnije na sekunde repasirane, notranja sestava je iz nikla i teh ur ni treba nikoli popravljati. *Taka ura je veljala poprej gold. 35,* zdaj pa se dobiva za neverjetno ceno 16 gl. Razen tega se dobiva z uro vred zastonj verižica, medaljon, etui iz žameta i ključ.

1000 *pravih zlatih ur za gospé*, na 10 rubinih, prej 40 gold., zdaj 20 gold.

1000 *remontoir ur iz pravega zlata* za gospode ali gospé, prej 100 gold., zdaj 40 gold.

650 ur za zid z najboljšim emajliranim okvirom in bitnim kladivom, poprej 7 gold., zdaj le 3 gold. 75 kr.

650 ur *hudilic z udarcem*, ki prav dobro tolče, najnatanjše regulirane, tudi pripravne za mizne pisarce; poprej 12 gold., zdaj le 4 gold. 80 kr.

650 ur z *nihalom* v najlepše izdelane visokej gotiškej omarici, navijajo se vsach 8 dni, najtočnije na čas regulirane, izvenredno lepe i krasne. — Ker ima taka ura še po 20 let dvojno vrednost, ne imela bi se v nobenej hiši pogrešati, posebno ker je taka res krasota sobi. Take ure so poprej veljale po 35 gold., zdaj pa izjemno le 15 gold. 75 kr.

Kadar se naročujete ure z nihalom, treba je priložiti zagotovičino.

Napis:

RAZPRODAJA UR

urarnice Ph. Fromma,
Dunaj, Rothenthurmstrasse št. 9,
(2) partere.

!! Skoraj v dar !!

Vsled likvidacije falirane velike fabrike o srebrarstvu **Britania** na prodaj je teh le 45 kosov prav dobrih **Britania srebrnih reči** za le 6 gold. 95 kr. to je le četrtina zneska, kolikor so znesle, tedaj so skoraj darovane, in sicer:

- 6 izvrstnih namiznih nožev, **Britania** srebro s pravimi angleškimi srebrnimi ostrinami.
- 6 najfinejših vilic, **Britania** srebro iz enega kosa.
- 6 teških žlic iz **Britania** srebra.
- 6 žlic za kavo iz **Britania** srebra najboljše vrste.
- 1 velika teška žlica za mleko iz **Britania** srebra.
- 1 velika žlica za juho iz **Britania** srebra.
- 6 podkladeev za nože iz **Britania** srebra.
- 6 fino ciziliranih pladenj za postrežbo.
- 3 kupice za jajca iz **Britania** srebra.
- 1 krušna pletenica, teška iz **Britania** srebra.
- 2 krasna mizna svečnika iz **Britania** srebra.
- 1 mizni zvonček z srebrnim glasom iz **Britania** srebra.
- 45 kosov. Vsi ti kosi so zlití iz najboljšega **Britania** srebra, ki je edina na svetu znana kovina, ki ostane vedno bela, in se od pravega srebra še po 20 letnej rabi ne loči, za kar se daje poročstvo.

Vsi ti omenjeni kosi iz pravega **Britania** srebra, ki so poprej veljali 25 gold., dobivajo se zdaj po le 6 gl. 95 kr.

Napis in edino naročišče za c. k. avstrijsko-ogerske dežele:
General-Dopot der I. engl. Britania-Silber-Fabriken:
Blau & Kann, Wien, I. Elisabethstrasse Nr. 6.
Pošiljatev brez odloga proti poštnemu porzetju.

(7)